Svar på skriftligt spörsmål SSS 142/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om resurserna för polisens förebyggande arbete mot narkotikamissbruk

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 142/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Timo Vornanen /tv:

> Vilka konkreta åtgärder ämnar regeringen vidta för att stärka säkerhetsmyndigheternas underrättelseförmåga vid förebyggande av narkotikabrott samt
>
> för att effektivera den operativa verksamheten och fördjupa det nordiska samarbetet inom detta område?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I fråga om narkotikapolitik är det i allmänhet viktigt att observera att det att pröva eller använda narkotika inte skiljer sig från användning av andra droger. Man börjar vanligtvis prova droger genom att använda nikotinprodukter, och man provar ofta droger första gången i samband med alkoholbruk. Till exempel genom näthandel får unga även olaglig tillgång till olika nikotinprodukter som utöver nikotin kan innehålla även andra olagliga ämnen. Det behövs ett konsekvent samarbete mellan olika myndigheter och aktörer för att förebygga användning av alla droger och begränsa tillgången till dem.

Den nationella handlingsplanen för alkohol-, tobak-, drog- och spelprevention bidrar till nationell verkställighet av lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015). I handlingsplanen, såsom i lagen, beaktas förebyggande av skador som orsakas av alkohol, tobak, nikotin, droger och penningspel som helhet, med beaktande av särdrag för varje tema. Handlingsplanen håller på att förnyas, och även polisen deltar i förnyelsearbetet. Polisen är en viktig aktör inom regionala och lokala samarbetsnätverk.

Regeringsprogrammet innehåller grundläggande åtgärder för att stärka polisens operativa handlingsförmåga. Nyckelord för dessa åtgärder är långsiktighet och nationell omfattning. Att öka antalet anställda i polisuppgifter till 8 000 årsverken lägger en grund för den dagliga operativa verksamheten både inom övervaknings- och larmverksamhet och inom brottsbekämpning.

Narkotikabrottslighet är en del av allvarlig och organiserad brottslighet, och bekämpning av sådan brottslighet förutsätter ett långsiktigt och planmässigt arbete av hela samhället. I utvecklingsförlopp som kan leda till allvarliga brott är det väsentligt med förmåga att observera och i ett tidigt skede ingripa. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att lösa dessa problem. Bekämpningen styrs på högre nivå av statsrådets principbeslut från februari 2025 om strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av organiserad brottslighet 2025–2030. Genom strategin stärks bekämpningssamarbetet, minskas den vinning av brott som gärningsmän får, försvåras den kriminella verksamheten, förhindras den organiserade brottsligheten från att infiltrera samhällets grundläggande strukturer och förbättras skyddet för de personer som är särskilt utsatta för brott.

Polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets samarbete (PTG-samarbete) har långa anor i Finland. Samarbetet fungerar, och det utförs planmässigt och på basis av information. Under regeringsperioden har PTG-myndigheterna (polisen, skyddspolisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet) uppdaterat PTG-strategin som är gemensam för myndigheterna och som trädde i kraft den 1 januari 2025. I strategin 2025–2028 har beaktats bland annat den ändrade säkerhets- och verksamhetsmiljön, och dess mål fokuserar på partnerskap, målinriktning, effektivitet, ekonomisk lönsamhet och beredskap.

Inrikesministeriet har också kartlagt utvecklingsbehov för PTG-samarbetet och lagstiftningen om detta i enlighet med regeringsprogrammet. Av kartläggningen framgår att de utvecklingsbehov som gäller den gemensamma PTG-lagstiftningen inte uttryckligen har identifierats. Under regeringsperioden genomförs dock flera lagstiftningsprojekt där man bedömer och utvecklar lagstiftningen om och befogenheterna för PTG-myndigheterna med beaktande av myndigheternas samarbete.

Som exempel kan det för det första nämnas inrikesministeriets lagstiftningsprojekt (SM047:00/2023) vars syfte är att möjliggöra ny hotbaserad kriminalunderrättelse för polisen. Genom hotbaserad kriminalunderrättelse kan man hämta information om hot som den allvarliga brottsligheten medför innan det finns en specificerad och konkret brottsmisstanke om den kriminella verksamheten. Som andra exempel kan nämnas ett lagstiftningsprojekt som inrikesministeriet tillsatt (SM008:00/2025) om administrativ bekämpning av organiserad brottslighet och informationsutbyte i anknytning till denna. Framför allt är det fråga om att lagstiftningen gör det möjligt att i ett tidigt skede identifiera organiserad brottslighet och påverka verksamhetsbetingelserna innan verksamheten blir enskilda allvarliga brott.

Även regeringens satsningar på den så kallade skolpolisverksamheten, förbättrande av informationsutbytet mellan myndigheterna och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet har betydande konsekvenser för förebyggande av narkotikabrott. För exempelvis året 2025 anvisades 2 miljoner euro till skolpolisverksamheten. Med tilläggsfinansieringen anställde polisen 25 nya skolpoliser som arbetar med skolor runt om i Finland. Verksamheten har fått fortsatt finansiering genom rambeslutet 2026–2029. Informationsutbytet mellan myndigheterna förbättras bland annat

inom inrikesministeriets separata lagstiftningsprojekt (SM046:00/2023) där ändringsbehov av polislagen och lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet bedöms. Regeringen har effektiverat bekämpningen av ungdoms- och gängbrottslighet särskilt genom statsrådets principbeslut av april 2024 om åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottsligheten 2024–2027 (OM083:00/2023). Dessutom har inrikesministeriet tillsatt en särskild samarbetsgrupp (SM005:00/2025) vars syfte är att effektivera myndigheternas och andra aktörers förutsättningar att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och brott som begås av gatugäng.

När man granskar brottsbekämpningen inom Europeiska unionen, håller man på att i Finland och Sverige samt i de övriga EU-staterna bereda verkställigheten av Prüm II-förordningen. Syftet är att förbättra utbytet av brottsuppgifter och fordonregisteruppgifter mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter för brottsförebyggande, avslöjande av brott och brottsutredning. Finland deltar i och påverkar dessutom utveckling av de EU-organ som främjar den inre säkerheten inom Europeiska unionen, såsom Europol. På Europas och de nordiska ländernas nivå är gemensamma utredningsgrupper och Europols operativa samarbetsgrupper exempel på effektivisering av den operativa verksamheten. Det nordiska polissamarbetet har traditionellt varit omfattande, och man ägnar uppmärksamhet åt dess funktion även i fortsättningen.

Helsingfors 26.5.2025

Inrikesminister Mari Rantanen